Akademik Etik & Hukuk | Orta | Yüksek lisans | Doktora | Akademisyen

Aynı Makale İki Dergiye Gönderilebilir mi? Çift Gönderim (Duplicate Submission)

Aynı makaleyi aynı anda iki dergiye göndermenin (çift gönderim) neden yasak olduğunu, ICMJE önerilerini ve YÖK yönergesini, değerlendirme uzadığında makaleyi doğru biçimde geri çekmeyi ve çift gönderim sayılmayan durumları anlatır.

Zafer Hoca · Yayın: 08.11.2026 · 8 dk okuma

Kısaca: Hayır. Aynı makale aynı anda, aynı ya da farklı dilde, birden fazla dergiye gönderilemez; buna çift gönderim (duplicate submission) denir ve dergilerin yayın etiği kurallarına aykırıdır. Dergiler gönderim sırasında makalenin başka bir yerde değerlendirmede olmadığını beyan etmenizi ister. Başka bir dergiye geçmek istiyorsanız önce kesin karar bekleyin ya da makaleyi ilk dergiden yazılı olarak geri çekin ve geri çekme onayını aldıktan sonra gönderin. Ret aldıktan sonra başka dergiye göndermek ise olağandır.

Yayın etiği ihlallerinin bütününü (intihal, sahtecilik, çarpıtma, tekrar yayım, dilimleme, haksız yazarlık) akademik etik ihlal türleri maddesinde anlattık. Bu madde tek bir soruya odaklanır: aynı makaleyi iki dergiye göndermek neden yasak, değerlendirme çok uzadığında doğru yol ne, hangi durumlar çift gönderim sayılmaz ve fark edilirse ne olur.

Çift gönderim (duplicate submission) nedir?

Çift gönderim, aynı makalenin ya da büyük ölçüde aynı içeriğe sahip bir makalenin, ilk dergideki değerlendirme sürerken bir başka dergiye de gönderilmesidir. Uluslararası Tıp Dergisi Editörleri Komitesi (ICMJE) önerileri bu konuda açıktır: yazarlar aynı makaleyi, aynı ya da farklı dilde, eşzamanlı olarak birden fazla dergiye göndermemelidir. Bu kural tıp dışındaki alanlarda da dergilerin yazar rehberlerinde ve gönderim beyanlarında genel kabul görür.

Çift gönderim, benzer adlı başka ihlallerle karıştırılır. Aradaki farkı bilmek, hangi durumda neyin sorun olduğunu anlamanızı sağlar:

Kavram	Ne demek?	Sorunun ortaya çıktığı an
Çift gönderim (duplicate submission)	Aynı makalenin aynı anda iki ya da daha çok dergide değerlendirmede olması	Gönderim anı: makale henüz yayımlanmamış olsa bile
Tekrar yayım (duplicate publication)	Önceden yayımlanmış bir çalışmayla büyük ölçüde örtüşen makaleyi, önceki yayına açık atıf yapmadan yeniden yayımlamak	Yayın anı
Dilimleme (salami slicing)	Tek bir araştırmayı bütünlüğünü bozacak biçimde parçalara ayırıp ayrı makaleler olarak yayımlamak	Yayın ve değerlendirme (atama, yükseltme)
Kendi metnini tekrar kullanma	Daha önce yayımlanmış kendi cümlelerinizi kaynak göstermeden yeni bir makalede kullanmak	Yayın anı; benzerlik raporunda görünür

Çift gönderimi ayrı kılan nokta, ortada henüz yayımlanmış bir makale olmasa bile ihlalin

gerçekleşmiş sayılmasıdır. Makalenin iki dergide birden değerlendirmede olması, gönderim sırasında verdiğiniz beyanı da yanlış hâle getirir.

Aynı makaleyi iki dergiye göndermek neden yasak?

ICMJE bu kuralın gerekçesini iki noktaya dayandırır. Birincisi, iki dergi aynı makaleyi kabul ederse hangisinin yayın hakkı olduğu konusunda anlaşmazlık doğabilir. İkincisi, iki ya da daha çok dergi farkında olmadan aynı makale için hakemlik ve editörlük emeği harcar, aynı makaleyi düzenler ve aynı makale iki kez yayımlanabilir.

Bunlara bilimsel literatür açısından bir sorun daha eklenir. Aynı bulgular iki kez yayımlanırsa, özellikle meta-analiz ve sistematik derlemelerde aynı veri iki ayrı çalışma gibi sayılabilir ve sonuçlar çarpıtılabilir. ICMJE, tekrar yayımı bu nedenle özellikle özgün araştırmalarda sorunlu bulur.

Dergilerin çoğu gönderim sisteminde "Bu makale başka bir dergide değerlendirmede değildir ve daha önce yayımlanmamıştır" türünde bir beyan kutusu bulunur. Bu kutuyu işaretlediğinizde yazılı bir taahhüt vermiş olursunuz; çift gönderim bu taahhüdü de çiğner.

Türkiye'deki düzenlemeler ne diyor?

Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi, bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemleri 4. maddede sayar. Eşzamanlı gönderim bu listede ayrı bir başlık olarak geçmez. Ancak çift gönderim iki dergide birden yayınla sonuçlanırsa, yönergedeki iki hüküm doğrudan devreye girebilir:

- **Tekrar yayım:** Yönerge bunu "mükerrer yayınlarını akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak" diye tanımlar.
- **Yanlış beyan:** "Diğer etik ihlal türleri" arasında akademik atama ve yükseltmelerde bilimsel araştırma ve yayınlara ilişkin yanlış veya yanıltıcı beyanda bulunmak da sayılır.

Yönergeye göre etik ihlal tespit edilen kişiler hakkında ilgili mevzuata göre disiplin, idari, hukuki ve cezai işlemler yapılır; ihlale konu eserle daha önce akademik unvan alınmışsa unvanın geri alınıp alınmayacağı da değerlendirilir. Bu sonuçlar ihlalin türüne ve somut olaya göre belirlenir; her çift gönderim otomatik olarak bu sonuçları doğurmaz. Ama dergi tarafındaki yaptırımlar (ret, geri çekme) ile atama ve yükseltmedeki riskler birlikte düşünüldüğünde, kısa yoldan kazanılacak birkaç ayın bedeli çok ağır olabilir. Bir ihlali bildirme ve inceleme süreci için akademik etik ihlali nasıl bildirilir maddesine bakabilirsiniz.

Değerlendirme çok uzun sürüyorsa ne yapmalı?

Yazarları çift gönderime iten en yaygın neden, aylardır yanıt gelmeyen bir dergidir. Bu durumda doğru yol, iki dergiyi aynı anda denemek değil, ilk dergideki süreci kurallara uygun biçimde kapatmaktır:

1. **Durumu sistemden kontrol edin.** Gönderim sistemindeki durum bilgisi (hakeme gönderildi, hakem raporları bekleniyor, editör kararı bekleniyor) sürecin nerede olduğunu gösterir. Derginin sitesinde ortalama değerlendirme süresi yazıyorsa onunla karşılaştırın.
2. **Editöre nazik bir durum sorusu yazın.** Kısa bir e-postayla makale numarasını verip süreç hakkında bilgi isteyin. Çoğu zaman bu e-posta, gecikmiş bir hakemi hatırlatmaya ya da yeni hakem atanmasına yol açar.
3. **Makul bir süre daha bekleyin.** Yanıt gelmezse ikinci bir hatırlatma yazın ve bu yazışmaları saklayın.

4. **Geri çekme kararını ortak yazarlarla verin.** Bütün yazarların onayı olmadan makaleyi geri çekmeyin.
5. **Yazılı olarak geri çekme (withdrawal) talep edin.** Geri çekme talebini sistemdeki ilgili seçenekle ya da editöre e-postayla iletin. Derginin yazar rehberinde geri çekmeye ilişkin bir koşul varsa önceden okuyun.
6. **Onayı bekleyin ve saklayın.** Geri çekme onayı gelmeden, ya da sistemde makalenin durumu "withdrawn" olarak görünmeden yeni dergiye göndermeyin.
7. **Yeni dergiye gönderin.** Yeni derginin biçim kurallarına göre metni düzenleyin. Önceki dergiden hakem raporu aldıysanız, bu yorumlarla makaleyi geliştirmek yeni gönderimi güçlendirir.

> *Dear Dr. [Editor],*
> *We submitted our manuscript entitled "..." (ID: ...) on [date]. As we have not yet received a decision, and after discussing this with all co-authors, we would like to formally withdraw the manuscript from consideration. We would be grateful if you could confirm the withdrawal.*
> *Thank you for your time.*
> *Sincerely, ...*

Türkçe dergilerde aynı içerik şöyle yazılabilir: "Sayın Editör, [tarih] tarihinde gönderdiğimiz '...' başlıklı (No: ...) makalemiz için bütün yazarların onayıyla geri çekme talebinde bulunuyoruz. Geri çekme işleminin tarafımıza yazılı olarak onaylanmasını rica ederiz."

Makale kabul edildikten ya da yayın aşamasına geçtikten sonra geri çekmek çok daha ciddi bir adımdır ve dergiyle ilişkinizi zedeleyebilir. Geri çekme kararını değerlendirmenin erken aşamasında, gerekçesiyle ve editörle yazışarak verin.

Hangi durumlar çift gönderim sayılmaz?

Her ön paylaşım ya da önceki sunum, makaleyi başka bir dergiye göndermenize engel değildir. ICMJE önerilerinde ve dergi uygulamalarında şu durumlar genellikle çift gönderim ya da tekrar yayım sayılmaz:

- **Ret sonrası yeni gönderim:** İlk dergi makaleyi reddettiyse süreç kapanmıştır; makaleyi geliştirip başka dergiye göndermek olağan bir uygulamadır. Bu aşamadaki stratejiler için makale reddedildiğinde ne yapmalı maddesine bakın.
- **Yayınevinin transfer teklifi:** Ret mektubunda makaleyi kardeş dergiye aktarma teklifi geldiyse ve kabul ettiyseniz, makale tek bir dergide değerlendirilmeye devam eder. Ayrıntılar dergi transfer teklifi maddesinde.
- **Kongre bildirisi özeti ve poster:** ICMJE, bir bilimsel toplantıda sunulmuş ama tam metin olarak yayımlanmamış bir çalışmanın dergide değerlendirilmesini engellemez. Bildiri tam metin olarak bildiri kitabında yayımlandıysa durum dergiden dergiye değişir; bu bilgiyi cover letter'da açıkça belirtin.
- **Preprint (ön baskı):** ICMJE, çalışmanın ön baskı sunucusunda paylaşılmış olmasının dergide değerlendirilmeyi engellemediğini belirtir; ama ön baskıyı dergiye bildirmek yazarın sorumluluğudur. Bazı dergiler ön baskı konusunda kendi politikalarını uygular; yazar rehberine bakın.
- **Tezden üretilen makale:** Tezden makale çıkarmak yaygın bir uygulamadır, ama tezin erişime açık olması bazı dergilerde benzerlik raporunu etkileyebilir. Derginin politikasını kontrol edin ve gerekirse cover letter'da tezi belirtin; ayrıntılar tezden makale çıkarma maddesinde.

ICMJE ayrıca, başka bir yerde yayımlanmış, gönderilmiş ya da kabul edilmiş bir çalışmayla yakından ilişkili bir makale gönderiyorsanız bunu gönderim mektubunda açıkça belirtmenizi ve ilgili metnin bir kopyasını editöre sunmanızı ister. Şeffaflık, sınırda kalan durumlarda sizi korur. Ön yazının yapısı için cover letter nasıl yazılır maddesine bakabilirsiniz.

Aynı makale Türkçe ve İngilizce iki dergide yayımlanabilir mi?

ICMJE'nin çift gönderim kuralı dilden bağımsızdır: makalenin Türkçesini bir dergiye, İngilizcesini başka bir dergiye aynı anda göndermek de çift gönderimdir. Yayımlanmış bir makalenin çevirisini başka bir dergide yayımlamak ise ancak "kabul edilebilir ikincil yayın" koşulları sağlanırsa mümkündür. ICMJE bu koşulları şöyle sayar:

- Yazarlar iki derginin editöründen de onay almış olmalı; ikincil yayını değerlendiren editör birincil sürüme erişebilmelidir.
- Birincil yayının önceliği, editörlerin yazarlarla birlikte belirlediği bir yayın aralığıyla korunmalıdır.
- İkincil yayın farklı bir okur kitlesine yönelik olmalıdır; kısaltılmış bir sürüm yeterli olabilir.
- İkincil sürüm, birincil sürümün yazarlarını, verilerini ve yorumlarını sadakatle yansıtmalıdır.
- İkincil sürüm, makalenin tamamen ya da kısmen başka bir yerde yayımlandığını bir notla belirtmeli ve birincil yayına atıf yapmalıdır; başlığı da ikincil yayın (tam ya da kısaltılmış yeniden yayın veya çeviri) olduğunu göstermelidir.

Uygulamada bu koşulları sağlayan çeviri yayınları sınırlıdır ve iki derginin de açık onayını gerektirir. Bu koşullar olmadan yapılan çeviri yayın, tekrar yayım riski taşır ve atama ya da yükseltmede iki ayrı yayın gibi gösterilmemelidir.

Çift gönderim fark edilirse ne olur?

Aynı alandaki dergiler çoğu zaman benzer hakem havuzlarını kullanır ve benzerlik tarama araçları gönderilen metinleri karşılaştırabilir. Bu yüzden iki dergiye birden gönderilen bir makalenin fark edilme olasılığı yazarların sandığından yüksektir. Fark edildiğinde dergilerin izleyebileceği yollar arasında makaleyi reddetmek, öbür dergiyi ve yazarın kurumunu bilgilendirmek, makale yayımlandıysa geri çekme (retraction) ilanı yayımlamak bulunur. Hangi yolun izleneceği derginin politikasına ve olayın ağırlığına bağlıdır.

Türkiye'de ayrıca, iki dergide yayımlanan aynı çalışma doçentlik, atama ya da teşvik dosyasında iki ayrı yayın gibi gösterilirse yönergedeki tekrar yayım tanımına girer. Bir dergiden kabul aldıktan sonra öbür dergiye geri çekme talebi yazmak da sorunu çözmez; ihlal gönderim anında gerçekleşmiştir.

Göndermeden önce kontrol listesi

- Makale şu anda başka bir dergide değerlendirmede mi? Öyleyse karar ya da yazılı geri çekme onayı var mı?
- Makalenin Türkçe ya da başka dildeki bir sürümü bir dergiye gönderildi mi?
- Çalışma kongre bildirisi, ön baskı ya da tez olarak paylaşıldıysa bunu cover letter'da belirttiniz mi?
- Aynı veri setinden başka bir makaleniz yayımlandı ya da değerlendirmede mi? Öyleyse iki makalenin farkını ve ilişkisini editöre açıkladınız mı?
- Bütün ortak yazarlar gönderimden ve gönderim beyanından haberdar mı?

Gönderim sürecinin bütün adımları için makale gönderim süreci maddesine bakabilirsiniz.

Kaynaklar ve resmî bağlantılar

- ICMJE – Overlapping Publications (çift gönderim, tekrar yayım, ön baskı ve kabul edilebilir ikincil yayın)
- Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi (YÖK; ihlal türleri ve inceleme sonucunda yapılacak işlemler)
- COPE – Committee on Publication Ethics (yayın etiği rehberleri; ana sayfa)
- DergiPark (Türkiye'deki dergilerin gönderim ve değerlendirme platformu)

Etiketler: #İntihal #Makale #Yayın

YDS/YÖKDİL barajı akademik kariyerinizi engellemesin. Zafer Hoca kursları: zaferhoca.com.tr/magaza